

SPIS TREŚCI

Barbarzyństwo kontra dziedzictwo

Piotr Majewski – Zamek Królewski w Warszawie 3

Nieprzypadkowo nazwany został przez współtwórcę koncepcji jego odbudowy i pierwszego dyrektora Aleksandra Gieysztora „dziełem sztuk scalonych”. Jawi się z perspektywy swej kilkuset-, a zarazem kilkudziesięcioletniej historii niczym synteza wielorakich tradycji, przywodzących na myśl z jednej strony znamiona suwerenności i niepodległości państwowej, z drugiej – inspirujące pytania o aktualny i przyszły kształt instytucji muzeum.

Zygmunt Wałkowski – Wojenne losy Zamku Królewskiego w fotografiach 12

Literatura poświęcona losom Zamku Królewskiego w Warszawie w czasie II wojny światowej jest bardzo bogata. W wydanych na ten temat książkach, albumach, przewodnikach, filmach i artykułach prasowych przez lata zgodnie podkreślano, że zburzenia Zamku dokonano po upadku Powstania Warszawskiego, ale podawane daty różnią się między sobą.

Karolina Mętrak – Biskup Modzelewski a odbudowa Zamku Królewskiego 21

W odtworzeniu zniszczonego w czasie II wojny światowej Zamku Królewskiego dużą rolę odegrali przedstawiciele Kościoła.

Maria Romanowska-Zadrozna – Ratowanie dóbr kultury w czasie II wojny światowej.

Ludzie, taktyka, metody 29

Pokolenie, do którego należeli Stanisław Lorentz, Jan Zachwatowicz, Karol Estreicher, Michał Walicki, Bohdan Urbanowicz, Józef Dutkiewicz, Jerzy Szablowski, Bogdan Treter i wielu innych, wiedziało, że naród i pomniki jego kultury to jedno.

Agnieszka Łuczak – By ślad nie pozostał „tylko w Chwalewiku”... 46

„Niepowetowane straty, poniesione w naszych zbiorach kulturalnych podczas wojny światowej, dały mi silny bodziec do gromadzenia wszelkich wiadomości o nich” – pisał Edward Chwalewik już w 1916 r. Taki był początek kompendium wiedzy o polskim dziedzictwie narodowym, od którego badacze strat kulturalnych rozpoczynają poszukiwanie podstawowych informacji.

Tomasz Łuczak – Uciszenie chwały Boga. Dzwony kościelne

na ziemiach polskich w XIX i XX wieku 61

Ryszard Nowicki – Ratowanie zbiorów
bibliotecznych w powojennej Polsce . . 72

W wyniku II wojny światowej biblioteki w Polsce doznały olbrzymich strat. Wraz z ustaniem działań wojennych przystąpiono do ratowania księgozbiorów. Dzięki temu udało się ocalić ponad 10 mln tomów.

Dorota Sidorowicz-Mulak – Ze Lwowa
do Wrocławia. Ossolineum w latach
1939–1947 85

Szczepan Żaryn – Wspomnienie
o ojcu 102

Maciej Obrębski – Grabież dóbr kultury
w czasie II wojny światowej jako zbrodnia
wojenna. Aspekty prawne 114

Komentarze historyczne

Waldemar Brenda – Zrzeszenie
„Wolność i Niezawisłość” na Warmii
i Mazurach 124

Sławomir Kalbarczyk – Sowieccy
„wyzwoliciele”. Szkic do portretu
zbiorowego 134

Piotr Niwiński – Ostatnie zdjęcie
„Inki” 142

Polemiki

Kazimierz Krajewski – Sprawa kapitana
„Hala”. Historia jednego oszczerstwa
i wielu jego skutków 146

Pożegnanie

Zdzisław Bradel (1950–2020) 158

Kolegium:

dr hab. Adam Dziuba, dr Wojciech Frazik,
Adam Hlebowicz, dr Kazimierz Krajewski,
dr hab. Mariusz Krzysztofiński,
dr hab. Sebastian Ligarski, dr Agnieszka Łuczak,
dr Marcin Majewski, dr hab. Filip Musiał,
dr Wojciech Muszyński, Jan M. Ruman,
dr hab. Krzysztof Sychowicz

Redaguje zespół:

Wojciech Butkiewicz – sekretarz redakcji
(tel. 22 5818813,
wojciech.butkiewicz@ipn.gov.pl),
dr Filip Gańczak (filip.ganczak@ipn.gov.pl),
Jakub Gołębiowski
(jakub.golebiowski@ipn.gov.pl),
Romuald Niedzielko –
zastępca redaktora naczelnego
(romuald.niedzielko@ipn.gov.pl),
Jan M. Ruman – redaktor naczelny
(jan.ruman@ipn.gov.pl),
Andrzej Sujka (andrzej.sujka@ipn.gov.pl),
Ewa Tylus (ewa.tylus@ipn.gov.pl),
Anna Zechenter (anna.zechenter@ipn.gov.pl),
Piotr Życieński – fotoreporter

Sekretariat: Maria Wiśniewska
(tel. 22 5818819, maria.wisniewska@ipn.gov.pl)

Projekt graficzny: Sylwia Szafrńska
Projekt okładki i łamanie:
Katarzyna Dziedzic-Boboli

Korekta: Beata Stądryniak-Saracyn

Adres do korespondencji:
ul. Postępu 18, 02-676 Warszawa

Druk:
LEGRA Sp. z o.o. ul. Albatrosów 10c,
30-716 Kraków

Na okładce: Obalona figura Chrystusa
z kościoła Świętego Krzyża, 1944 r. Fot. NAC